

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

11. detsember 2019*

[13. veebruari 2020. aasta määrusega parandatud tekst]

Eelotsusetaotlus – Füüsiliste isikute kaitse isikuandmete töötlemisel – Euroopa Liidu põhiõiguste harta – Artiklid 7 ja 8 – Direktiiv 95/46/EÜ – Artikli 6 lõike 1 punkt c ja artikli 7 punkt f – Isikuandmete töötlemise seaduslikkus – Liikmesriigi õigusnormid, mis lubavad, selleks et tagada inimeste, vara ja varaliste väärtuste turvalisus ja kaitse ning viia ellu õigustatud huve, videovalvesüsteemi kasutamist andmesubjekti nõusolekuta – Videovalvesüsteemi paigaldamine elumajana kasutatava kortermaja ühiskasutuses olevatesse ruumidesse

Kohtuasjas C-708/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunalul București (Bukaresti esimese astme kohus, Rumeenia) 2. oktoobri 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 6. novembril 2018, menetluses

TK

versus

Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president A. Prechal (ettekandja), kohtunikud L. S. Rossi, J. Malenovský, F. Biltgen ja N. Wahl,

kohtujurist: G. Pitruzzella,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Rumeenia valitsus, esindajad: C.-R. Canțăr, O.-C. Ichim ja A. Wellman,
- Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek, J. Vlácil ja O. Serdula,
- Taani valitsus, esindajad: J. Nymann-Lindgren, M. Wolff ja P. Z. L. Ngo,

* Kohtumenetluse keel: rumeenia.

- [13. veebruari 2020. aasta määrusega parandatud kujul] Iirimaa, esindajad: M. Browne, G. Hodge ja A. Joyce, keda abistas D. Fenelly, *BL*,
- Austria valitsus, esindajad: G. Hesse ja J. Schmoll, hiljem J. Schmoll,
- Portugali valitsus, esindajad: L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, L. Medeiros, I. Oliveira ja M. Cance Carvalho,
- Euroopa Komisjon, esindajad: H. Kranenborg, D. Nardi ja L. Nicolae,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT 1995, L 281, lk 31; ELT eriväljaanne 13/15, lk 355) artikli 6 lõike 1 punkti e ja artikli 7 punkti f, samuti Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikleid 8 ja 52.
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses TK ja Asociația de Proprietari bloc M5A-Scara A (korterimaja M5A Scara A korteriühistu, Rumeenia; edaspidi „korteriühistu“) vahel TK nõude üle, kohustada korteriühistut desaktiveerima kortermaja videovalvesüsteemi ja eemaldama selle ühiskasutuses olevatesse ruumidesse paigaldatud kaamerad.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiiv 95/46 tunnistati kehtetuks ja asendati alates 25. maist 2018 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrusega (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (ELT 2016, L 119, lk 1). Põhikohtuasja asjaolude asetleidmise kuupäeva arvestades tuleb põhikohtuasja suhtes siiski kohaldada selle direktiivi sätteid.
- 4 Direktiivi 95/46 artikli 1 kohaselt oli selle direktiivi eesmärk kaitsta isikuandmete töötlemisel füüsiliste isikute põhiõigusi ja -vabadusi ning eelkõige nende õigust eraelu puutumatusele ning kõrvaldada takistused selliste andmete liikumisel.
- 5 Direktiivi artikli 3 lõikes 1 oli ette nähtud:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse isikuandmete täielikult või osaliselt automatiseeritud töötlemise suhtes ja isikuandmete automatiseerimata töötlemise suhtes, kui kõnealused isikuandmed kuuluvad kataloogi või kui nad kavatakse hiljem sellesse kanda.“
- 6 Direktiivi II peatükis oli I jagu „Põhimõtted andmete kvaliteedi kohta“, mis koosnes selle direktiivi artiklist 6, milles oli sätestatud:

„1. Liikmesriigid sätestavad selle, et

- a) isikuandmeid töödeldakse õiglaselt ja seaduslikult;
- b) isikuandmeid kogutakse täpselt ja selgelt kindlaksmääratud ning õiguspärastel eesmärkidel ega töödelda hiljem viisil, mis on vastuolus kõnealuste eesmärkidega. Täiendavat töötlemist ajaloo, statistika või teadusega seotud eesmärkidel ei peeta vastuolus olevaks tingimusel, et liikmesriigid kannavad hoolt vajalike tagatiste eest;
- c) isikuandmed on piisavad, asjakohased ega ületa selle otstarbe piire, mille tarvis neid kogutakse ja/või hiljem töödeldakse;
- d) andmed on täpsed ja vajaduse korral ajakohastatud; võetakse kõik mõistlikud meetmed, et kustutada või parandada andmete kogumise või hilisema töötlemise eesmärgi seisukohast ebaõiged või mittetäielikud andmed;
- e) isikuandmeid säilitatakse kujul, mis võimaldab andmesubjekte identifitseerida ainult seni, kuni see on vajalik seoses andmete kogumise või hilisema töötlemise eesmärkidega. Liikmesriigid kehtestavad vajalikud tagatised nende isikuandmete jaoks, mida säilitatakse pikema aja jooksul, et neid kasutada seoses ajaloo, statistika või teadusega.

2. Lõike 1 järgimise tagab vastutav töötleja.“

- 7 Direktiivi 95/46 II peatüki II jaos „Andmetöötlemise seaduslikkuse kriteeriumid“ oli artikkel 7 sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid sätestavad, et isikuandmeid võib töödelda ainult juhul, kui:

- a) andmesubjekt on selleks andnud oma ühemõttelise nõusoleku
või
- b) töötlemine on vajalik sellise lepingu täitmiseks, mille osapool andmesubjekt on, või lepingu sõlmimisele eelnevate meetmete võtmiseks vastavalt andmesubjekti taotlusele
või
- c) töötlemine on vajalik vastutava töötleja seadusjärgse kohustuse täitmiseks
või
- d) töötlemine on vajalik andmesubjekti eluliste huvide kaitsmiseks
või
- e) töötlemine on vajalik üldiste huvidega seotud ülesande täitmiseks või sellise avaliku võimu teostamiseks, mis on tehtud ülesandeks [vastutavale] töötlejale või andmeid saavale kolmandale isikule
või
- f) töötlemine on vajalik vastutava töötleja või andmeid saava kolmanda isiku või kolmandate isikute õigustatud huvide elluviimiseks, kui selliseid huve ei kaalu üles artikli 1 lõike 1 kohaselt kaitstavate andmesubjekti põhiõiguste ja –vabadustega seotud huvid.“

Rumeenia õigus

8 Seadusega nr 677/2001 isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (Legea nr 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date) (*Monitorul Oficial*, I osa, nr 790, 12.12.2001), mida on muudetud seadusega nr 102/2005 ja valitsuse erakorralise määrusega nr 36/2007 – mis on *ratione temporis* kohaldatav põhikohtuasjale –, võeti direktiiv 95/46 Rumeenia õigusesse üle.

9 Selle seaduse artiklis 5 oli sätestatud:

„1. Isikuandmeid võib mis tahes viisil töödelda ainult siis, kui andmesubjekt on selleks andnud otsesõnu ühemõttelise nõusoleku, välja arvatud juhul, kui see puudutab artikli 7 lõikes 1 ning artiklites 8 ja 10 nimetatud kategooriatesse kuuluvaid andmeid.

2. Andmesubjekti nõusolek ei ole nõutav järgmistel juhtudel:

- a) kui töötlemine on vajalik sellise lepingu või eellepingu täitmiseks, mille pool andmesubjekt on, või lepingu või eellepingu sõlmimisele eelnevate meetmete võtmiseks vastavalt andmesubjekti taotlusele;
- b) kui töötlemine on vajalik andmesubjekti või mõne muu ohtu sattunud isiku elu, füüsilise puutumatuse või tervise kaitseks;
- c) kui töötlemine on vajalik vastutava töötleja seadusjärgse kohustuse täitmiseks;
- d) kui töötlemine on vajalik üldiste huvidega seotud ülesande täitmiseks või sellise avaliku võimu teostamiseks, mis on tehtud ülesandeks vastutavale töötlejale või andmeid saavale kolmandale isikule;
- e) kui töötlemine on vajalik vastutava töötleja või andmeid saava kolmanda isiku õigustatud huvi elluviimiseks, tingimusel et see huvi ei kahjusta andmesubjekti huve või põhiõigusi ja -vabadusi;
- f) kui töötlemine puudutab seaduse alusel üldsusele kättesaadavatest dokumentidest saadud andmeid;
- g) kui töötlemine toimub üksnes statistilisel eesmärgil, ajaloo- või teadusuuringute jaoks, ning andmed jäävad anonüümseks.

3. Lõike 2 sätteid ei piira nende õigusnormide kohaldamist, mis käsitlevad ametiasutuste kohustust järgida ja kaitsta intiimsfääri, perekonna- ja eraelu.“

10 Autoritate Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal (riiklik isikuandmete töötlemise järelevalveasutus, Rumeenia; edaspidi „ANSPDCP“) otsuse nr 52/2012, mis käsitleb isikuandmete töötlemist videovalvesüsteemide kasutamisel – põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis –, artiklis 1 oli ette nähtud:

„Isikuandmete töötlemisega, mis kuulub [seaduse nr 677/2001] kohaldamisalasse, on tegemist järgmistel juhtudel: videovalve seadmete abil videokujutiste kogumine, salvestamine, säilitamine, kasutamine, edastamine, avaldamine või muu töötlemistoiming, mis võimaldab otseselt või kaudselt tuvastada füüsilisi isikuid.“

11 Otsuse artiklis 4 oli sätestatud:

„Videovalvet võib teostada peamiselt järgmistel eesmärkidel:

- a) kuritegude ennetamine ja nendega võitlemine;
- b) liiklusjärelvalve ja liiklusreeglite rikkumise tuvastamine;
- c) inimeste, vara ja varaliste väärtuste, üldkasutatavate hoonete ja rajatiste ning nende piirdeaedade turvalisus ja kaitse;
- d) avalikes huvides meetmete rakendamine või avaliku võimu volituste teostamine;
- e) õiguspäraste huvide teostamine, kui sellega ei kahjustata andmesubjektide põhiõigusi ja -vabadusi.“

12 Otsuse artikli 5 lõigetes 1–3 oli ette nähtud:

„1. Videovalvet võib teostada avalikes või üldkasutatavates kohtades ja ruumides, sealhulgas avalikel juurdepääsuteedel avalik-õiguslikule või eravaldusele seaduses sätestatud tingimustel.

2. Turvakaamerad on paigaldatud nähtavatesse kohtadesse.

3. Varjatud videovalve seadmete kasutamine on keelatud, välja arvatud seaduses ette nähtud juhtudel.“

13 Otsuse artiklis 6 oli ette nähtud:

„Videovalvesüsteemide abil isikuandmete töötlemine toimub andmesubjekti sõnaselge ja ühemõttelise nõusoleku alusel või seaduse nr 677/2001 artikli 5 lõikes 2 sätestatud juhtudel [...]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

14 TK elab kortermajas M5A asuvas korteris, mille omanik ta on. Selle kortermaja mõne kaasomaniku taotlusel võttis korteriühistu 7. aprillil 2016 toimunud üldkoosolekul vastu otsuse, millega kiideti heaks maja turvakaamerate paigaldamine.

15 Otsuse täitmiseks paigaldati kortermaja M5A ühiskasutatavatesse osadesse kolm turvakaamerat. Esimene kaamera oli suunatud maja fassaadi poole, teine ja kolmas olid paigaldatud vastavalt esimese korruse fuajeesse ja lifti.

16 TK vaidles videovalvesüsteemi paigaldamisele vastu põhjendusel, et sellega rikutakse õigust eraelu puutumatusele.

17 Pärast seda kui TK oli korduvalt korteriühistu poole pöördunud ja korteriühistu tunnistas kirjalikult, et paigaldatud videovalvesüsteem on õigusvastane, toimis see süsteem endiselt; seetõttu esitas TK eelotsusetaotluse esitanud kohtule hagi, et kohustada korteriühistut tsiviilsanktsioonina rahatrahvi hoiatusel neid kolme kaamerat eemaldama ja need lõplikult desactiveerima.

18 TK väitis kohtus, et see videovalvesüsteem rikub liidu esmast ja teisest õigust, eelkõige õigust eraelu puutumatusele, samuti riigisisese õiguse sätteid eraelu puutumatuse õiguse kohta. Lisaks märkis ta, et korteriühistu oli võtnud endale isikuandmete vastutava töötleja ülesanded, ilma et ta oleks järginud seaduses selleks ette nähtud registreerimiskorda.

- 19 Korterühistu märkis, et otsus paigaldada videovalvesüsteem võeti vastu kontrollimaks võimalikult tõhusalt seda, kes hoonesse siseneb ja hoonest väljub; nimelt on lift korduvalt langenud vandalismi ohvriks ja mitmest korterist samuti ühiskasutuses olevatest maja osadest on varastatud või neisse on sisse murtud.
- 20 Ta täpsustas veel, et muud meetmed, mida ta oli varem võtnud, nimelt sisetelefoni ja magnetkaardiga hoonesse sisenemise süsteemi paigaldamine, ei hoidnud ära korduvaid sama laadi rikkumisi.
- 21 Korterühistu saatis TK-le ka protokoll, mille ta oli koostanud videovalvesüsteemi jaoks kaameraid paigaldanud äriühinguga, märkides, et 21. oktoobril 2016 ühendati lahti süsteemi kõvaketas ja kustutati sellel leiduv, samuti, et süsteem desaktiveeriti ja salvestatud videokujutised kustutati.
- 22 Samuti edastas ta TK-le teise protokoll 18. maist 2017, millest nähtub, et kolm turvakaamerat desinstalleeriti. Protokollis oli täpsustatud, et korteriühistu on vahepeal läbinud menetluse, mis võimaldas tal end registreerida isikuandmete vastutava töötlejana.
- 23 TK märkis eelotsusetaotluse esitanud kohtus siiski, et kolm turvakaamerat olid jätkuvalt alles.
- 24 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et seaduse nr 677/2001 artiklis 5 on ette nähtud üldreegel, mille kohaselt võib isikuandmeid töödelda – näiteks salvestades videokujutisi videovalvesüsteemi abil – üksnes siis, kui andmesubjekt on selleks andnud otsesõnu ühemõttelise nõusoleku. Artikli lõikes 2 on siiski sätestatud rida erandeid sellest reeglist, mille hulka kuulub see, kui isikuandmete töötlemine on vajalik andmesubjekti või mõne muu ohtu sattunud isiku elu, füüsilise puutumatuse või tervise kaitseks. ANSPDCP otsuses nr 52/2012 on ette nähtud sarnane erand.
- 25 Seejärel viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus harta artikli 52 lõikele 1, milles on sätestatud põhimõte, et kodanike õiguste ja vabaduste riivamise eesmärgi ning selleks kasutatud vahendite vahel peab esinema proportsionaalne seos.
- 26 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul ei ilmne siiski, et videovalvesüsteemi oleks kasutatud niisugusel viisil või sellise otstarbega, mis ei vasta korteriühistu väidetule, milleks on kaitsta puudutatud isikute elu, füüsilist puutumatust ja tervist, s.t selle kortermaja kaasomanikke, kuhu videovalvesüsteem oli paigaldatud.
- 27 Neil asjaoludel otsustas Tribunalul București (Bukaresti esimese astme kohus, Rumeenia) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas [põhiõiguste harta] artikleid 8 ja 52 ning direktiivi 95/46 [...] artikli 7 punkti f tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellised liikmesriigi õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, nimelt seaduse nr 677/2001 artikli 5 lõige 2 ja ANSPDCP [...] otsuse nr 52/2012 artikkel 6, milles on ette nähtud võimalus kasutada videovalvet inimeste, vara ja varaliste väärtuste turvalisuse ja kaitse tagamiseks ning õigustatud huvi elluviimiseks ilma asjaomase isiku nõusolekuta?
2. Kas [...] põhiõiguste harta artikleid 8 ja 52 tuleb tõlgendada nii, et videovalvega õiguste ja vabaduste piiramine järgib proportsionaalsuse põhimõtet, on vajalik ning vastab üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või vajadusele kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi, kui vastutav töötleja saab võtta kõnealuse õigustatud huvi kaitsmiseks muid meetmeid?
3. Kas direktiivi 95/46 [...] artikli 7 punkti f tuleb tõlgendada nii, et vastutava töötleja „õigustatud huvi“ peab töötlemise hetkel olema tõendatav, olemasolev ja tegelik?
4. Kas direktiivi 95/46 [...] artikli 6 lõike 1 punkti e tuleb tõlgendada nii, et andmete töötlemine (videovalve) on ülemäärane või sobimatu siis, kui vastutav töötleja saab võtta kõnealuse õigustatud huvi kaitsmiseks muid meetmeid?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

- 28 Kõigepealt tuleb esiteks märkida, et kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab oma neljandas küsimuses direktiivi 95/46 artikli 6 lõike 1 punktile e, ei ole ta selgitanud, miks on see säte põhikohtuasjas käsitletava vaidluse lahendamiseks asjakohane.
- 29 Viidatud sättes on käsitletud üksnes nõudeid, millele isikuandmete säilitamine peab vastama. Euroopa Kohtu käsutuses olevas toimikus puuduvad aga asjaolud, mis võimaldaks asuda seisukohale, et põhikohtuasjas käsitletakse seda aspekti.
- 30 Kuivõrd selle küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus hoopis sisuliselt teada, kas sellise videovalvesüsteemi paigaldamine, nagu on kõne all põhikohtuasjas, on proportsionaalne taotletud eesmärkidega, tuleb tõdeda, et küsimus, kas selle süsteemiga kogutud isikuandmed vastavad proportsionaalsuse nõudele, on seotud direktiivi 95/46 artikli 6 lõike 1 punkti c tõlgendamisega.
- 31 Viimati nimetatud sätet tuleb aga arvesse võtta siis, kui kontrollida direktiivi 95/46 artikli 7 punktis f sätestatud teist kohaldamistingimust, mille kohaselt peab isikuandmete töötlemine olema „vajalik“ taotletava õigustatud huvi elluviimiseks.
- 32 Teiseks olgu sedastatud, et eelotsusetaotluse esitanud kohus osutab oma esimeses ja teises küsimuses harta artiklitele 8 ja 52 – kas eraldivõetuna või koostoimes direktiivi 95/46 artikli 7 punktiga f. Euroopa Kohus on aga juba täpsustanud, et selles sättes ette nähtud tingimuse hindamisel, mis käsitleb kaitstava andmesubjekti põhiõiguste ja -vabaduste olemasolu ja mis võiks kaaluda üles andmete vastutava töötleja või andmeid saava kolmanda isiku või kolmandate isikute õigustatud huvi, on vajalik kõnealuste vastanduvate õiguste ja huvide kaalumise, mis sõltub põhimõtteliselt asjaomase üksikjuhtumi konkreetsetest asjaoludest ning mille raames peab võtma arvesse harta artiklitest 7 ja 8 tulenevate andmesubjekti õiguste olulisust (24. novembri 2011. aasta kohtuotsus Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito, C-468/10 ja C-469/10, EU:C:2011:777, punkt 40). Selle alusel tuleb teha järeldus, et artikleid 8 ja 52 ei saa käesoleval juhul kohaldada eraldiseisvatena.
- 33 Eltoodu alusel tuleb asuda seisukohale, et oma küsimustega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 95/46 artikli 6 lõike 1 punkti c ja artikli 7 punkti f koostoimes harta artiklitega 7 ja 8 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis lubavad sellise videovalvesüsteemi paigaldamist nagu põhikohtuasjas kõne all olev süsteem, mis on andmesubjektide nõusolekuta installeeritud elumajana kasutatava kortermaja ühiskasutuses olevatesse ruumidesse, et viia ellu inimeste ja vara turvalisuse ja kaitse tagamise õigustatud huvi.
- 34 Olgu sedastatud, et videovalve, mis seisneb isikutest pidevalvestusseadmesse ehk kõvakettale videosalvestuse tegemises, on vastavalt direktiivi 95/46 artikli 3 lõikele 1 isikuandmete automatiseeritud töötlemine (11. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Ryneš, C-212/13, EU:C:2014:2428, punkt 25).
- 35 Seega tuleb kaameraga videovalvesüsteemi käsitada isikuandmete automatiseeritud töötlemisena kõnealuse sätte tähenduses, kui paigaldatud seade võimaldab salvestada ja säilitada niisuguseid isikuandmeid nagu füüsiliste isikute tuvastamist võimaldavaid videokujutisi. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kontrollima, kas põhikohtuasjas kõne all oleval süsteemil on sellised tunnused.
- 36 Peale selle tuleb isikuandmete töötlemisel ühelt poolt järgida põhimõtteid andmete kvaliteedi kohta, mis on sätestatud direktiivi 95/46 artiklis 6, ning teiselt poolt peab töötlemine vastama ühele direktiivi artiklis 7 loetletud andmetöötlemise seaduslikkuse kriteeriumidest (13. mai 2014. aasta kohtuotsus Google Spain ja Google, C-131/12, EU:C:2014:317, punkt 71 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 37 Direktiivi 95/46 artiklis 7 on ette nähtud ammendav ja piirav loetelu juhtudest, millal isikuandmete töötlemist võib pidada seaduslikuks. Liikmesriigid ei saa selles artiklis nimetatutele lisada uusi isikuandmete töötlemise seaduslikkuse kriteeriume ega kehtestada täiendavaid nõudeid, mis muudavad selles artiklis sätestatud kuuest kriteeriumist ühegi ulatust (19. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus Breyer, C-582/14, EU:C:2016:779, punkt 57).
- 38 Sellest tuleneb, et selleks, et isikuandmete töötlemine oleks seaduslik, peab see kuuluma direktiivi 95/46 artiklis 7 ette nähtud kuuest olukorrast ühe olukorra alla.
- 39 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused käsitlevad eelkõige direktiivi 95/46 artikli 7 punktis f ette nähtud andmetöötlemise seaduslikkuse põhimõtet; nimetatud säte võeti Rumeenia õiguskorda üle seaduse nr 677/2001 artikli 5 lõike 2 punktiga e, millele viitab ka ANSPDCP otsuse nr 52/2012 artikkel 6 osas, mis käsitleb konkreetselt isikuandmete töötlemist videovalvesüsteemide kasutamisel.
- 40 Direktiivi 95/46 artikli 7 punktis f on ette nähtud kolm kumulatiivset tingimust, mille täitmisel on isikuandmete töötlemine lubatud: esiteks, kui vastutaval töötlejal või andmeid saaval kolmandal isikul või kolmandatel isikutel on õigustatud huvi, teiseks, kui isikuandmete töötlemine on vajalik õigustatud huvi teostamiseks ja kolmandaks tingimusel, et selliseid huve ei kaalu üles kaitstava andmesubjekti põhiõigused ja -vabadused (4. mai 2017. aasta kohtuotsus Rīgas satiksme, C-13/16, EU:C:2017:336, punkt 28).
- 41 Tuleb rõhutada, et direktiivi 95/46 artikli 7 punkti f kohaselt ei ole andmesubjekti nõusolek nõutav. Niisugust nõusolekut on samas nimetatud isikuandmete töötlemise tingimusena ainult direktiivi artikli 7 punktis a.
- 42 Käesoleval juhul võib eesmärki, mida taotleb andmete vastutav töötleja, kui ta paigaldab sellise videovalvesüsteemi, nagu on kõne all põhikohtuasjas – s.t eesmärki kaitsta kortermaja kaasomanike vara, tervist ja elu –, pidada „õigustatud huviks“ direktiivi 95/46 artikli 7 punkti f tähenduses. Seega tundub, et selles sättes ette nähtud esimene tingimus on põhimõtteliselt täidetud (vt analoogia alusel 11. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Ryneš, C-212/13, EU:C:2014:2428, punkt 34).
- 43 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tõstatab siiski küsimuse, kas artikli 7 punktis f ette nähtud tingimustest esimesena nimetatut tuleb mõista nii, et vastutava töötleja taotletud huvi peab olema töötlemise hetkel esiteks „tõendatav“ ja teiseks „olemasolev ja tegelik“.
- 44 Sellega seoses tuleb märkida – nagu väitsid ka Rumeenia ja Tšehhi valitsus, Iirimaa, Austria valitsus, Portugali valitsus ja komisjon –, et kuna vastavalt direktiivi 95/46 artikli 7 punktile f peab isikuandmete töötlemise eest vastutaval isikul või isikuandmeid saaval kolmandal isikul olema õigustatud huvi, mis töötlemist õigustab, peab see huvi olema töötlemise kuupäeval olemas ja tegelik ega tohi sel kuupäeval olla hüpoteetiline. Samas ei saa käesoleva juhtumi kõigi asjaolude hindamisel tingimata nõuda, et vara ja isikute turvalisust oleks juba varem kahjustatud.
- 45 Antud juhul – niisuguses olukorras nagu on kõne all põhikohtuasjas – näib, et tingimus, mille kohaselt huvi peab olema olemas ja tegelik, on täidetud, sest eelotsusetaotluse esitanud kohus märkis, et enne videovalvesüsteemi paigaldamist toimusid vargused, sissemurdmised ja vandalismiaktid hoolimata sellest, et kortermaja sissepääsu juurde paigaldati sisetelefoni ja magnetkaardiga turvasüsteem.
- 46 Direktiivi 95/46 artikli 7 punktis f ette nähtud teise tingimuse kohta, mis puudutab vajadust töödelda isikuandmeid taotletava õigustatud huvi elluviimiseks, on Euroopa Kohus märkinud, et isikuandmete kaitse erandite ja piirangute puhul tuleb piirduda tingimata vajalikuga (4. mai 2017. aasta kohtuotsus Rīgas satiksme, C-13/16, EU:C:2017:336, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 47 See tingimus kohustab eelotsusetaotluse esitanud kohut kontrollima, kas põhikohtuasjas kõne all oleva videovalve kaudu toimunud andmete töötlemise vastu esinev õigustatud huvi, mis seisneb sisuliselt vara ja isikute turvalisuse tagamises ja rikkumiste ärahoidmises, on võimalik mõistlikult ja sama tõhusalt ellu viia ka muude vahenditega, mis riivaksid vähem andmesubjektide põhivabadusi ja -õigusi, eelkõige õigust eraelu puutumatusele ja isikuandmete kaitsele, mis on tagatud harta artiklitega 7 ja 8.
- 48 Lisaks, nagu väitis ka komisjon, tuleb töötlemise vajalikkuse tingimust hinnata koostoimes „võimalikult väheste andmete kogumise“ põhimõttega, mis väljendub direktiivi 95/46 artikli 6 lõike 1 punktis c ja mille kohaselt peavad isikuandmed olema „piisavad, asjakohased ega [või] ületa[da] selle otstarbe piire, mille tarvis neid kogutakse ja mille tarvis neid töödeldakse“.
- 49 Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust nähtub, et põhikohtuasjas kõne all olevate andmete töötlemise proportsionaalsusega seotud nõuded tunduvad olevat arvesse võetud. Vaidlust ei ole selles, et kõigepealt kasutati alternatiivseid meetmeid, mis seisnesid hoone sissepääsu juurde paigaldatud sisetelefoni ja magnetkaardiga turvasüsteemis, kuid need osutusid ebapiisavaks. Peale selle on kõne all oleva turvakaamera paigaldamisel piiratud selle paigutamisega üksnes kortermaja ühiskasutuses olevatesse osadesse ja selle ligipääsuteede juurde.
- 50 Siiski tuleb turvakaamera abil andmete töötlemise proportsionaalsust hinnata, võttes arvesse selle seadme paigaldamise ja toimimise konkreetseid üksikasju, mille mõju andmesubjektide õigustele ja vabadustele tuleb piirata, tagades samas kõnealuse videovalvesüsteemi tõhususe.
- 51 Nagu väidab komisjon, tähendab töötlemise vajalikkuse tingimus niisiis, et vastutav töötleja peab näiteks hindama, kas piisab sellest, kui videovalve töötab üksnes öösel või väljaspool tavalist tööaega ning kui blokeerida või muuta ähmaseks videokujutised neis kohtades, kus videoalvet ei ole vaja.
- 52 Direktiivi 95/46 artikli 7 punktis f ette nähtud kolmanda tingimusega seoses, mis käsitleb kaitstava andmesubjekti põhiõiguste ja -vabaduste olemasolu – mis võiks kaaluda üles andmete vastutava töötleja või andmeid saava kolmanda isiku või kolmandate isikute õigustatud huvi – tuleb silmas pidada, nagu on juba märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 32, et selle tingimuse hindamisel on vajalik kõnealuste vastanduvate õiguste ja huvide kaalumine, mis sõltub põhimõtteliselt asjaomase üksikjuhtumi konkreetsetest asjaoludest ning mille raames peab võtma arvesse harta artiklitest 7 ja 8 tulenevate andmesubjekti õiguste olulisust.
- 53 Antud kontekstis on Euroopa Kohus juba sedastanud, et direktiivi 95/46 artikli 7 punktiga f on vastuolus, kui liikmesriik välistab kategooriliselt ja üldiselt teatud isikuandmete kategooriate töötlemise, ilma et oleks lubatud kaaluda konkreetsetel juhtumil vastanduvaid õigusi ja huve. Liikmesriik ei saa seega nende kategooriate puhul lõplikult ette näha vastanduvate õiguste ja huvide kaalumise tulemust, ilma et oleks lubatud konkreetse juhtumi erilistest asjaoludest lähtuv erinev tulemus (19. oktoobri 2016. aasta kohtuotsus Breyer, C-582/14, EU:C:2016:779, punkt 62).
- 54 Samuti nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et kaalumisel on võimalik arvestada seda, et nimetatud töötlemisega andmesubjekti põhiõigustele kaasneva riive raskus võib sõltuda sellest, kas asjaomaste andmetega on võimalik tutvuda avalikkusele kättesaadavates allikates (vt selle kohta 4. mai 2017. aasta kohtuotsus Rīgas satiksme, C-13/16, EU:C:2017:336, punkt 32).
- 55 Erinevalt üldsusele kättesaadavatest allikatest pärit andmete töötlemisest tähendab üldsusele mittekättesaadavatest allikatest pärit töötlemine, et vastutav töötleja ja teatud juhul ka andmeid saav kolmas isik või kolmandad isikud saavad teavet ka andmesubjekti eraelu kohta. Seda harta artiklites 7 ja 8 sätestatud andmesubjekti õiguste raskemat riivet tuleb võtta arvesse ja kaaluda vastutava töötleja või andmeid saava kolmanda isiku või kolmandate isikute õigustatud huviga (vt selle kohta 24. novembri 2011. aasta kohtuotsus Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito, C-468/10 ja C-469/10, EU:C:2011:777, punkt 45).

- 56 Andmesubjekti õiguste ja vabaduste riive raskuse kriteerium on üksikjuhtumil läbiviidava kaalumise või tasakaalustamise – mida nõuab direktiivi 95/46 artikli 7 punkt f – oluline osis.
- 57 Sellega seoses tuleb eelkõige arvesse võtta kõnealuste isikuandmete laadi, eelkõige andmete võimalikku tundlikkust, samuti kõnealuste andmete töötlemise laadi ja konkreetseid üksikasju, eelkõige nende isikute hulka, kellel on võimalik andmetega tutvuda ja nende andmetega tutvumise üksikasjalikku viisi.
- 58 Samuti on kaalumisel asjakohane andmesubjekti mõistlik ootus, et tema isikuandmeid ei töödeldaks juhul, kui käesolevat olukorda arvesse võttes ei või see isik mõistlikult arvata, et tema andmeid seejärel töödeldakse.
- 59 Viimaks tuleb neid elemente kaaluda sellega, kui tähtis on kõigi selle kortermaja kaasomanike jaoks õigustatud huvi kõnesoleva videovalvesüsteemi vastu, kuivõrd sellega soovitada sisuliselt kaitsta nende kaasomanike vara, tervist ja elu.
- 60 Eeltoodu alusel tuleb esitatud küsimustele vastata, et direktiivi 95/46 artikli 6 lõike 1 punkti c ja artikli 7 punkti f koostoimes harta artiklitega 7 ja 8 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis lubavad sellise videovalvesüsteemi paigaldamist nagu põhikohtuasjas kõne all olev süsteem, mis on andmesubjektide nõusolekuta installeeritud elumajana kasutatava kortermaja ühiskasutuses olevatesse ruumidesse, et viia ellu inimeste ja vara turvalisuse ja kaitse tagamise õigustatud huvi, kui kõnealuse videovalvesüsteemi vahendusel toimuv isikuandmete töötlemine vastab artikli 7 punktis f ette nähtud tingimustele – seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Kohtukulud

- 61 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta artikli 6 lõike 1 punkti c ja artikli 7 punkti f koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklitega 7 ja 8 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis lubavad sellise videovalvesüsteemi paigaldamist nagu põhikohtuasjas kõne all olev süsteem, mis on andmesubjektide nõusolekuta installeeritud elumajana kasutatava kortermaja ühiskasutuses olevatesse ruumidesse, et viia ellu inimeste ja vara turvalisuse ja kaitse tagamise õigustatud huvi, kui kõnealuse videovalvesüsteemi vahendusel toimuv isikuandmete töötlemine vastab artikli 7 punktis f ette nähtud tingimustele – seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Allkirjad